

v liberalnem kožuho pokažejo! Kdor je krivičen proti Bogu in nja sveti cerkvi, tudi národom pravičen ne bo. Kajti za manjše národe, kakor je slovenski, govori edino le božje pravo, po katerem smo, kar smo, in bi se morali v svoji národni posebnosti spoštovati, ker to božja in naravna pravica zahteva.

Dopisi.

Iz Maribora. (Okr. zastop in nja stroški.) Dne 14. t. m. imel je okr. zastop mariborski pod predsedstvom Seidl'na svojo skupščino, v kateri so se stroški za tekoče leto potrdili. Stroški znašajo 41.114 gld., dohodki so postavljeni za 4780 gld., toraj manjka nad 36.600 gld. Da se ta malenkost dobi, sklenili so zastopniki okraja 16-percenten navrzek k direktnemu davku z vsemi prikladami vred. Ker snaša ta davek v okraju 226.624 gld., bo 16procentni navrzek ljudem iz žepov vzel 36.259 gld., zares grozno veliko, ako se primeri temu, kar okr. zastop opravi. Toda prvosednik g. Seidl je potolažil zastopnike s tem, da so lanske doklade za 3 procenete več znašale!

Upravni stroški: za tajnika (400), stanovanje (377 gld. 40 kr.), kancelijo (180 gld.) potnina za oglednika cest (650 gld.) itd. znašajo nad 2000 gld.; za marib. mestne šole plačuje okraj 7200 gld., kar je pač preveč, ker imajo srenje na kmetih itak svoje lastne šole, za ktere okr. blagajnica 8663 gld. daje, toraj le nekaj več kot samo za mariborske mestne šole.

O cestah ne govorimo, kajti je obče znana reč, da pod upravo okr. zastopov vsako leto mnogo stanejo, pa so večidel prav slabe. — Čudno pa je, da pri številu kakih 40 okr. zastopnikov nijeden iz okolice besede znil ni, marveč govoré in delajo vse gospodi mariborski; še bolj čudno je, da nijednemu teh gospodov na misel ne pride, da bi se računili za ljudstvo tudi v slov. časniku razglasili, ampak mislijo, da je zadosti, če to „marburgerca“ razglaša. Vse je, kakor bi bila slovenska okolica popolnoma otrpnila. Ni ga narodnjaka, ki bi se oglasil in rekel: mi smo še tu! — Tudi prav; naj vam le g. Seidl proračune dela, vi pa plačujte!

Od štajersko-hrvatske meje 18. pros. (Nesrečni dvalizem!) „To je sam vrag zmisli, da moram od vsakega časopisa, ki pride čez mejo iz Hrvatskega, še en krajcar plačati, ker pritisne poštar, preden ko časnik z rok da, marko za 1 kr. ná-nj, čeravno ima vsak hrvašk list po redu svojo poštno marko.“ — Tako je — in sicer po vsej pravici — godrnjal te dni naš listonoša, ko mi je prinesel s pošte novine, med kterimi je tudi list, ki v Zagrebu izhaja. Za vsak list tirja poleg ogerske poštne marke naša cislajtanska pošta še 1 kr. za svojo zeleno marko. Po kakej pravici? E, — pravijo — ogerske marke ne veljajo za

dežele takraj Litave! Zakaj ne? Vsaj je cesarska glava tudi na ogerski marki, ki vsled tega vendar neko vrednost ima. Dokler je Avstrija pod eno glavo, ne more takraj mlake Litave brez vrednosti biti, kar je onkraj mlake barem 1 krajcar vredno! Zakaj toraj še 1 krajcar plačevati, če list mlako Litavo alj Sotlo prekorači?

Dokler ima Avstrija še enega vladarja, čigar podoba je na markah takraj in onkraj ogerske meje, mora se tudi vrednost marke po poštini uradih spoštovati kot marke za vso Avstrijo, za ktero znaša marka pri novinah 1 krajcar, bodi že rdeča ali zelena.

Odkritosrčno rečem, da mi je postopanje neogerskih poštinih uradov neumljivo. Stvar pa ima prav neljubih praktičnih nasledkov. „Hrvatska lipa“, zabaven in poučen list, stane po pošti prejet 5 gld., kakor naznanja založnik g. Drag. Albrecht, tiskar v Zagrebu. List izhaja po enkrat na teden in je primerno plačan. Če pa mora naročnik takraj Sotle vsakokrat 1 kr. več plačati, stane ga list na leto 5 for. in 52 kr., kar je odveč. To prestraši marsikterega rodoljuba, in to tem bolj, ker listi lahko zaostajejo, če nema listonoša denarja ali volje, da liste na pošti odkupuje, in potem zopet svoje krajece iztirjava.

Po naših mislih bi se naj slavna hrvatska uredništva s poštinih uredi dogovorila, da se sami prorazumé s takraj-litavskimi poštinih uredi in jim dopovedó, da spada ogersko kraljestvo pod avstrijsko krono, da toraj ogerska krona — tudi na markah, isto vrednost ima kot avstrijska! Mar tudi na Hrvatskem 1 kr. več plačujete samo zato, ker časopis dolgočasno Sotlo prekorači? Je li Ogersko „inozemstvo“? Če je, — imel je moj listonoša prav, ko je rekel: „To je sam vrag zmisli!“

Izpod Pohorja. (Domoljubne želje.) Novo leto se je začelo, da bi le srečno bilo za našo dušo in telo. Začela se je tudi nabira udov za družbo Mohorsko. Res, da za denar huda pojde, pa vendar korajža velja! Od vrle, neutrudljive slov. duhovščine se nadjamo najkrepkejše podpore, da se bo vsaka biša alj družina za društvo vpisala. V nekterih krajih še malo vedó za to družbo, drugi pa pravijo: Jaz teh bukev ne zastopim, ker je po hrvaško pisano! Jaz pa rečem: bolj pogosto ko bereš, bolj se boš privadil gladkega slov. jezika, v kterem te Hrvat, ti pa njega lahko razumiš. Tudi Nemci doma drugače govorijo, kakor je v bukvah; pa vendar niso tako abotni, da bi nad lepimi bukvami jezike brusili.

Koliko lepih, duševno koristnih podučnih, zabavnih bukev se za 1 gld. dobi! Družba že lahko letos 30.000 udov šteje, ako se količkaj po farah za društvenike skrbi. Neki poštenjak je v „Danici“ misel objavil, da bi „malo apologetiko“ Mohorska družba v drugem natisu na svetlo dala; tudi jaz sem teh misel, ker knjižica v lahko umevni besedi pogloblitve resnice krščanstva lepo razlaga

in brani, bi toraj knjižica res zaslužila 2. natisa in še večjega razširjenja. Rodoljub.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Dne 20. t. m. se je drž. zbor zopet zbral. Svet gleda hladno-krvno na nj. — Dne 18. t. m. se je prvokrat na Dunaju zbrala centralna komisija za vravnanje zemljišnega davka. Predsedoval je fin. minister Depretis, navzočih bilo je 29 udov. Fin. minister je izrekel, da je vladi edini namen najti pravo podlago, na kateri bi se zemljišni davek pravično dal razdeliti. Vprašanje pa je veliko, ali se bo taka podlaga našla? Pred vsem bi treba bilo takega državnega gospodarstva, ki bi porok bilo, da se bodo za naprej davki znižati dali. Dokler pa tega poročstva ni, in dokler vlada preboječe za večino v komisijonih skrbi, ostalo bo vse delo — fiškarno, t. j. gledalo se bo edino na to, da — državna blagajnica premalo ne dobi.

Svetli cesar se podajo skoro v Dalmacijo, da se sami prepričajo o stanju v deželi in po svojem vplivu popravijo škodo, ktero je liberalna sistema tam kakor po drugod napravila. Tu sem spada zvršenje postave zastran deželne brambce. Liberalno „purgarsko“ ministerstvo (Giskra) je hotelo tudi v Dalmaciji po istem kopitu kakor po drugod deželno brambo osnovati, Bokelji so se pa vzdignili bili. Deželni predsednik, general pl. Rodič, je vse pripravil, da se utegne stvar pod vplivom cesarja z lepa poravnati.

Gornje-Avstrijsko. Odbor konservativnih volilcev gornje-avstr. velikega posestva je razglasil volilcem, da se naj volitve dne 30. jan. ne vdeležijo, ker je vlada edino le z ozirom na sklep drž. zbora dne 18. dec. p. l. 17 volilcev, užitnikov cerkvenih beneficij, z imenika zbrisala, preden je §. 9. dež. reda postavno preklicani! Res čudno. V državnem zboru je minister Unger dokazoval, da se — po nanku najslavnejših juristov — omenjenim „lastnikom užitka“ volilna pravica vzeti ne more in ne sme, zdaj pa — gotovo v soglasju z vlado — dež. predsednik to pravico kar prekriža!

Kranjsko. Ustavaški nemčurji so zmagali tudi v obrtniškem oddelku pri volitvi v trgovinsko zbornico — po pritiskovanju vladinih organov. „Slovenec“ pritrjuje našemu poslednjemu članku, da je te zgube posredno najbolj kriva nesloga, po ščuvanju „Naroda“ vpihana, ter še pristavlja, da se je po vednem zasramovanju duhovščine od „Narodove“ strani ljudstvo zbegalo ter v zaupanju do narodne duhovščine omajalo, kar škoduje neizmerno narodnej stranki, ktero so pri volitvah najbolj narodni duhovniki podpirali. Nezaupanje v domačih krajih, javno zasramovanje od mladoslovenske strani je premnogim ves pogum vzelo, da pusté vse politično delovanje! Tako je ljudstvo brez voditeljev, ker liberal-

cem še manj kot duhovnikom zaupa in nasledek je — razdor v narodni stranki!

Ogersko. Deakova, vladna stranka je v popolnem razpadu. Stvar je ta-le: Letošnji primanjkljaj v drž. proračunu znaša — na papirju, v resnici pa vsakdo vidi, da ga bo več — 25 milij. Minister Ghyczy je predlagal v fin. odboru, da se naj 12 milij. založi iz (že dovoljenega) posojila, 13 mil. pa iz novih davkov in priklad, večina fin. odbora je pa predloge odbila, dasi je poštenei Ghyczy celó svojo glavo zastavil, da pridejo z dolgovi, če se nja nasvèti sprejmó. Ena in druga stranka se bojite s povišanjem davka stopiti pred volilce ob bodočih volitvah, ker jim je poslanstvo ljubše kot — Ghyczyjeva glava in tako je ubogi minister od lastne stranke zapuščen in hoče še poslednjo skušnjo poskusiti v zbornici sami, ki pa utegne prav to storiti, kar je fin. odbor.

Iz druge strani si pa koplje vlada sama svoj grob z neopravičenim postopanjem proti nemagjarskim narodnostim. Vzela je ravno Slovakom tretjo in poslednjo narodno gimnazijo v Turec — sv. Martinu, in je tudi „Matico slovaško“ od tod v Pešto pod vladine oči vzela. — Kaj posebno se Magjari z vsem tem oplemenili ne bodo, ker utegnejo Slovaki svojo mladež na česke gimnazije pošiljati, kar je še boljše, ker bo to nekdanjo edinost jezika med Čehi in Slovaki še bolj pospeševalo.

Vnanje države. Iz Rima. Papež so razpisali za letos jubilej alj sveto leto, ki se vsakih 25 let povrača. Vsled tega so preklicani odpustki, ki so se kakor za „sveto leto“ dovolili ob priliki vatikanskega cerkvenega zbora. Da se odpustkov, za vse leto razpisanih, vdeležiš, se obiščejo skoz 15 dni, zaporedoma alj s prenehljeji, cerkve, ktere bodo preč. škofi za vsako škofijo določili, ter se opravijo pri obhodih navadne molitve za odpustke in sv. sakrament pokore in rešnjega telesa prejme.

Rusko. Mikalo bode naše bralce zvedeti, kakošen da je na Ruskem denarni stan. Pred vsem naj povemo, da imajo na Ruskem sicer državni zbor, ustava alj konstitucije (Verfassung) pa nemajo, kar pač nesreča za Rusijo ni, kar spričuje najbolj jasno — Avstrija, ki ima ustav (da izvoljenci ljudstva postave delajo in državne stroške dovoljuje), vrh tega še neposrednih volitev in deželne zbere in okrajne, srenske zastope za vsakovrstne zadeve, za navrhek še na cente svobode, — pa vendar pri vsem tem do sreče in miru priti ne moremo, ampak se vdiramo če dalje bolj v splošno revščino in razbrzdanost. — Tacega ustava na Ruskem ni, ampak imajo le počenši od 1. jan. 1810 za cesarja Aleksandra državni zbor, kteremu predsedal cesar sam, ne pa kaki liberalen dr. Rechbauer, če je pa cesar zadržan, ga nadomestuje vrhovni državni tajnik. V državnem zboru so: polnoletni veliki knezi cesarjeviči, vsi ministri in — od cesarja v posvèt poklicani zaupniki ljudstva. — Državnemu